

บทวิจารณ์หนังสือ

โดย สุภัก วงศ์ไวทยากร*

The Mystery of Capital : Why Capitalism Triumphs in the West and Fails Everywhere Else

สุภัก วงศ์ไวทยากร

Hernando บอกสาเหตุที่ทุนนิยมใช้ได้ในยุโรปตะวันตกไม่ได้ผลในที่อื่นของโลก เนื่องจากประเทศเหล่านั้นไม่สามารถรวมภาคเศรษฐกิจนอกกฎหมาย พวกเขาบเร่แผงลอยเข้ากับภาคในกฎหมายได้ ไม่สามารถเปลี่ยนระบบกรรมสิทธิ์เพื่อให้คนจนนำทรัพย์สินไปสร้างทุนได้

Hernando มองว่าภาคนอกระบบสามารถช่วยให้เศรษฐกิจเติบโตได้ เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมาก สามารถผลิตสินค้าที่หลากหลายซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงไปจนถึงสินค้าที่ไม่ต้องใช้ทักษะ สินค้าเหล่านี้มีสัดส่วนสูงมากเมื่อเทียบกับรายได้ประชาชาติ Hernando ได้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินนอกกฎหมายจากที่อยู่อาศัยในประเทศที่กำลังพัฒนาและอดีตคอมมิวนิสต์ว่ามีมากกว่าเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เงินลงทุนจากต่างประเทศ เงินออมในธนาคารพาณิชย์หรือเงินในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศนั้นๆ

ทุนไม่ใช่สิ่งที่จับต้องได้แบบเงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน ทุนเปรียบเสมือนกระแสไฟฟ้าที่ต้องผ่านกระบวนการบางอย่างจึงสามารถสร้างผลผลิตได้ ระบบกรรมสิทธิ์เปรียบได้กับเครื่องแปลงพลังงานไปเป็นกระแสไฟฟ้าเป็นจุดกำเนิดของทุน กรรมสิทธิ์สร้างทุนได้เนื่องจาก 1. เปลี่ยนทุนที่เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ให้อยู่ในรูปโฉนด สัญญา พันธบัตรที่สามารถนำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนนำไปเป็นสิ่งที่ค้าประกันเพื่อกู้เงิน แบ่งเป็นหุ้นเพื่อขยายกิจการได้ ระบบกรรมสิทธิ์ต้องผ่าน

---

* นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กระบวนการทางสังคมเศรษฐกิจที่เป็นที่ยอมรับจึงนำมาใช้ได้ ช่วยทำให้รู้ว่าหน้าที่ประโยชน์ของ คู่สัญญาแต่ละฝ่ายทำและได้รับคืออะไรบ้าง เป็นตัวเปลี่ยนสินทรัพย์ทั่วไปให้เป็นทุนในการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เมื่อทำให้ระบบกรรมสิทธิ์เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศให้ประเมินราคาสินทรัพย์ แลกเปลี่ยนทำได้ง่าย จะทำให้ตลาดกว้างขึ้นกลไกตลาดทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ทำให้เจ้าของทรัพย์สินมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอย่างถูกต้องตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องพึ่งเพื่อนบ้าน มาเฟียท้องถิ่น 4. ทำให้ทรัพย์สินแลกเปลี่ยนซื้อขายได้ง่าย แบ่งหรือรวมทรัพย์สินได้เปรียบเทียบราคาได้เร็ว ต้นทุนในการหาข้อมูลถูก ต้นทุนในการทำธุรกรรมถูกลง ทรัพย์สินมีสภาพคล่องมากขึ้น 5. เชื่อมเครือข่ายคนเข้าด้วยกัน มีการเก็บข้อมูลทรัพย์สินอย่างเป็นระบบทำให้แต่ละคนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย รวมข้อมูลภาคเอกชนและรัฐเข้าด้วยกัน ช่วยในการกระจายสินค้าและบริการ เช่นที่อยู่อาศัยเป็นช่องทางในการเข้าถึงบริการสาธารณะ ไฟฟ้า ประปา เมื่อมีการคิดสัญญาถือว่าต้องไปตามที่ไหน กับใคร 6. ระบบกรรมสิทธิ์ทำให้สามารถบันทึก ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของทรัพย์สินได้ง่าย เมื่อต้องการเอกสารยืนยันกรรมสิทธิ์ต้องผ่านการตรวจสอบจากภาครัฐ บริษัทประกันทำให้การแลกเปลี่ยนมีความน่าเชื่อถือ เป็นหลักประกันให้ธนาคารปล่อยกู้ไม่จำเป็นต้องมีเงินออมทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น

ความล้มเหลวของภาครัฐในระบบกรรมสิทธิ์ทำให้ไม่ค่อยได้ประโยชน์จากการแบ่งงานกันทำและความชำนาญในการผลิต เนื่องจากรัฐไม่เห็นความสำคัญในการรวมภาคนอกกฎหมายเข้าสู่ระบบเพราะมองว่าภาคนอกกฎหมายที่อพยพเข้าสู่ตัวเมืองสร้างปัญหาโรคติดต่อ สลัม อาชญากรรม คนจนไม่มีทรัพย์สินที่ถูกกฎหมายทำให้ไม่สามารถใช้ทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถลดความเสี่ยงในการทำธุรกิจเพิ่มทุนเพื่อขยายกิจการได้ ทำให้ไม่เกิดการประหยัดจากขนาดและไม่ได้รับการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้แรงกระตุ้นทางการลงทุนหายไป ภาครัฐพยายามกำจัดพวกผู้อพยพเข้าเมืองด้วยการออกกฎหมายหลายฉบับ มีโครงการกระจายการพัฒนาสู่ชนบทแต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการปฏิวัติในฝรั่งเศสและรัสเซีย แสดงให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องรวมภาคนอกกฎหมายเข้าสู่ระบบ

บทเรียนจากประวัติศาสตร์อเมริกา การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนกลุ่มใหญ่และเปลี่ยนแนวคิดทางการเมืองของผู้มีอิทธิพล อเมริกาเคยนำกฎหมายอังกฤษมาใช้แต่ไม่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตและการทำงานของผู้นั้น กฎหมายจึงไม่สามารถบังคับใช้ได้ พวกผู้อพยพจึงตั้งกฎหมายขึ้นมาใช้กันเองทำให้มีกฎหมายสองระบบคือสิทธิ

ในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (ที่ดิน) นั้นกับสิทธิในการจัดการทรัพย์สิน(ที่ดิน)แยกออกจากกัน มีการปรับปรุงกฎหมายหลายครั้งแต่ไม่ได้ผลตอนหลังภาครัฐจึงนำกฎหมายที่ผู้อพยพสร้างขึ้นมาบังคับใช้เนื่องจากเป็นระบบที่ใช้ได้ดีและสังคมยอมรับ

รัฐไม่สามารถทำให้คนจนเข้าสู่ระบบได้เนื่องจากเข้าใจผิดว่า 1. ประชาชนต้องการเลี้ยง ภาษี แต่ที่จริงกำไรในธุรกิจจนกระบบมีน้อย มีค่าเสียโอกาสที่ไม่ใช่ภาษีจากรัฐสูง เช่น ไม่สามารถกระจายความเสี่ยงทางธุรกิจ ต้องระวังเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่สามารถโฆษณาหาลูกค้าได้ ถ้ารัฐ จะสัญญาว่าเมื่อเข้าสู่ระบบจะเสียต้นทุนน้อยกว่าคนก็จะเข้าสู่ระบบ 2. ไม่มีเทคโนโลยีที่ดีใน การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำแผนที่ แต่ยุโรปและอเมริกาทำได้ก่อนมีคอมฯ10ปี ญี่ปุ่นใช้แผนที่ สมัยเอโดะทำแผนที่ สิ่งที่สำคัญกว่าเทคโนโลยีคือต้องหาข้อตกลงร่วมกันกับภาคนอกกฎหมายต้องมีข้อมูลรู้ว่าใครมีสิทธิในทรัพย์สินใด ขอบเขตข้อจำกัดของสิทธินั้น ค่าธุรกรรมในการควบคุม กรรมสิทธิ์ที่ดิน สัญลักษณ์เขตแดน ธรรมเนียมการค้า ต้องปกป้องกรรมสิทธิ์ของภาคนอก กฎหมายได้ และทำให้ระบบกรรมสิทธิ์เชื่อมโยงกับการสร้างทุนได้มากขึ้น 3. ไม่ได้คำนึงถึง แบบแผน ธรรมเนียมที่มีอยู่เดิม กฎระเบียบของประชาชนที่อยู่ภาคนอกกฎหมาย รัฐต้องฟัง ประชาชนให้มากขึ้น นำสิ่งที่คนส่วนใหญ่ยอมรับไปปรับปรุงเป็นกฎหมาย 4. ไม่ทำให้ต้นทุน เข้าสู่ระบบต่ำลง ไม่สามารถทำให้ประชาชนเชื่อว่าได้ประโยชน์มากขึ้นเมื่อเข้าสู่ระบบ 5. ไม่ สนใจความสามารถของผู้นำทางการเมือง ต้องมีนักการเมืองที่ชักจูงให้ทุกฝ่ายเห็นชอบกับการ เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนความคิดผู้มีอิทธิพลเมื่อระบบกรรมสิทธิ์ดีขึ้น ตลาดกว้างขึ้นเค้าก็จะได้ ประโยชน์ ภาครัฐได้ข้อมูลในการตัดสินใจนโยบายของรัฐ เช่น ภาษี การศึกษา วางแผน สิ่งแวดล้อม นักกฎหมายได้ขยายอิทธิพลของตัวเอง ภาคเอกชนเช่น ธุรกิจก่อสร้าง บริษัทเงินกู้ นายหน้า บริษัทประกันมีตลาดเพิ่มขึ้น ประโยชน์ต่อสังคม เมื่อคนจนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินก็ จะเคารพสิทธิของคนอื่นมากขึ้น สามารถสืบคดีอาชญากรรมได้ง่ายขึ้น ลดปัญหาภาษีท้องถิ่น การปลูกไร่เลื่อนลอย ยาเสพติด

ข้าพเจ้าเห็นว่า ผู้แต่งพุดย่าเรื่องเดิมหลายครั้งจนอ่านแล้วงง ยกตัวอย่างก็ทำให้เข้าใจยาก ชื่อคนที่ยกตัวอย่างคำพูดพวกนักกฎหมายมาก็ไม่รู้จัก ไม่ช่วยให้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นเลย เรื่องที่ ไปสำรวจตัวเลขเปรียบเทียบทรัพย์สินนอกระบบมาน่าสนใจดี ควรจะบอกรายละเอียดวิธีการเก็บ ข้อมูลเพิ่มขึ้น ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเลขเยอะเกินไป การประเมินมูลค่าทรัพย์สินจากที่อยู่อาศัยข้อดีที่มัน ช่อนไม่ได้ แต่วิธีวัดจากราคาวัตถุดิบในการสร้างและราคาขายบ้านในตลาดจะทำให้ราคาทรัพย์สิน

มากเกินไปหรือไม่ หากบ้านสร้างมาแล้วเป็นสิบๆ ปีเทียบกับบ้านแบบเดียวกันในตลาดได้ยังไง และราคาบ้านในตลาดก็ไม่คงที่ ผู้แต่งใช้เวลาในการสำรวจเป็นสิบปีมูลค่าบ้านและวัตถุประสงค์ก็จะเปลี่ยนแปลง ใช้เกณฑ์อะไรในการเลือกสองวิธีวัดนี้

การให้กรรมสิทธิ์แก่คนจน ช่วยให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เป็นแนวคิดที่ดีมีจริยธรรมดี แต่ไม่มีหลักประกันว่าคนจนจะสามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มได้ อย่างที่คนเขียนกล่าวต่อนำไฟฟ้าไปผ่านกระบวนการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มก่อน ข้าพเจ้าเห็นว่ากระบวนการนี้สำคัญกว่าปัญหาของประเทศด้อยพัฒนาไม่ใช่การขาดแคลนเงินทุนแต่ เพราะประเทศด้อยพัฒนาผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มได้ไม่มากนัก สินค้าส่วนใหญ่ที่ผลิตเองเป็นสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีต่ำ แรงงานสูง หรือเป็นสินค้าขั้นปฐม การลงทุนจากต่างชาติมีความสำคัญในการจ้างแรงงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยี แม้ในประเทศไม่มีการออม ก็สามารถมีการลงทุนทำให้เศรษฐกิจโตได้ ผลตอบแทนของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมมีมากกว่าภาคเกษตร มีผลผลิตต่อแรงงานสูงกว่า และธุรกิจบางอย่างจำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ เพื่อการประหยัดจากขนาด จำเป็นต้องแข่งขันกับสินค้าในตลาดโลก แต่ปกติแล้วคนจนไม่ได้มีความสามารถในการผลิตสินค้าได้หลากหลายอย่างที่ผู้เขียนอ้าง ไม่มีอะไรรับประกันว่าคนจนจะนำเงินไปลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ในประเทศไทยอาจใช้เงินหมดไปกับการบริโภครายวัน และหากนำไปลงทุนจริงก็เชื่อว่าจะได้กำไรเสมอไป

ต้นทุนในการให้กรรมสิทธิ์แก่คนจน หากสถาบันการเงินปล่อยกู้ให้แก่คนจนจำเป็นต้องใช้ต้นทุนในการบริหาร จ้างคนมาประเมินราคาทรัพย์สิน ดูแลการปล่อยสินเชื่อมากกว่าการปล่อยให้นักลงทุนรายใหญ่เพียงรายเดียว เพราะต้องทำสัญญาหลายครั้ง ความเสี่ยงที่ปล่อยสินเชื่อให้คนจนก็มีมากกว่า ยิ่งธุรกิจที่ต้องใช้การประหยัดจากขนาดคนจนยิ่งเสียเปรียบธุรกิจรายใหญ่ หากสภาพเศรษฐกิจไม่ปกติทุนน้อยกว่าโอกาสที่จะล้มละลายก็ง่ายกว่า ไม่สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้ กฎหมายล้มละลาย ยึดทรัพย์หากเป็นพวกที่อยู่อาศัยจะมีขั้นตอนในการฟ้องร้องนานกว่าจะยึดได้เสียเวลาเยอะทำให้ค่าใช้จ่ายสูง ถ้าจะให้เงินทุนเพิ่มเพื่อส่งเสริมการลงทุนแล้วก็ควรเลือกผู้ประกอบการที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบซึ่งส่วนนี้ไม่สามารถบอกได้จึงมีต้นทุนในการควบคุมสูง การเลือกปล่อยให้ผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักคืออยู่แล้วในตลาดหลักทรัพย์ย่อมปลอดภัยและกระจายความเสี่ยงได้มากกว่าบังคับให้ธนาคารปล่อยให้คนจน ในกรณีประเทศไทยควรจะเอาเงินไปพัฒนาตลาดพันธบัตรหรือสถาบันการเงินน่าจะให้ผลตอบแทนจากการลงทุนได้ดีกว่าพัฒนาภาคเกษตร เนื่องจากรายได้ประชาชาติของประเทศไทยมาจาก

ภาคอุตสาหกรรมมากกว่าภาคเกษตร แต่ต้องป้องกันเงินทุนไหลออกของนักลงทุนต่างชาติที่ดีกว่าปัจจุบัน

หากสามารถเปลี่ยนระบบกรรมสิทธิ์ได้สำเร็จปริมาณเงินในมือประชาชนจะสูงขึ้น ถ้าประชาชนนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคแล้วการผลิตสินค้าในประเทศไม่เพิ่มขึ้น ก็ต้องมีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อให้เพียงพอแก่การบริโภคก็จะขาดดุลการค้า แต่ถ้าผลิตสินค้าเหมือนกันอย่างหล้าพื้นบ้านในไทยก็จะมีสินค้ามากเกินไปเกินความต้องการ เมื่อไม่สามารถส่งออกได้ราคาก็จะลดลงจนทำให้ขาดทุน โอกาสที่จะธนาคารไม่ได้เงินคืนก็สูงอาจทำให้เกิดปัญหาสถาบันการเงินได้ นี่เสียจากรากหญ้าจะอันตรายกว่าสมัยเกิดจากคนชั้นกลางอาจทำให้เกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงระบบไม่สามารถทำได้ง่ายๆ ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมาย หรือทำให้ทุกฝ่ายเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงจะเกิดประโยชน์แก่พวกตน ปัญหาจะอยู่ที่ที่ดินส่วนมากเป็นของเอกชนหรือนักการเมืองมากกว่า นักการเมืองเองก็เป็นพวกเดียวกับกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อผลประโยชน์ของตัวเอง คนจนไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหมายได้ แม้ผู้เขียนจะอ้างว่าการที่รัฐมีนโยบายพัฒนาชนบท ให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขไปโลกแก่คนจนแสดงถึงพลังในการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของคนจน แต่สำหรับประเทศไทยแนวทางการพัฒนาของรัฐถูกอิทธิพลจากนโยบายของต่างประเทศมากกว่าเป็นแรงผลักดันของคนจน แม้คนจนจะมีจำนวนมากก็ตามแต่ต้นทุนในการรวมกลุ่มก็สูง สถานการณ์ในอดีตของอเมริกาสามารถเก็บเงินจากค่าเช่าที่ของภาคนอกกฎหมายได้มาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญต่อรัฐแต่สถานการณ์ต่างจากไทยที่รัฐได้รายได้จากภาคธุรกิจขนาดใหญ่และชนชั้นกลางมากกว่าจากคนจน

วิธีการแปลงทรัพย์สินของคนจนเข้าสู่ระบบกรรมสิทธิ์ มีปัญหาในการดำเนินการหลายอย่าง เช่นควรใช้กับทรัพย์สินใดบ้าง ที่ยกตัวอย่างมีแค่ที่ดินกับทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องที่ดินนั้น การประเมินราคาไม่ยากแต่ทรัพย์สินทางปัญญาจะประเมินอย่างไร และหากรัฐนำไปใช้อย่างไม่ระวัง นำทรัพย์สินที่ไม่มีมูลค่า สภาพคล่องต่ำ ใช้เวลาในการซื้อขายแลกเปลี่ยนนาน ราคาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้นทุนในการเปลี่ยนมือสูง ทรัพย์สินไม่เป็นที่เชื่อถือยอมรับของตลาด การประเมินราคาที่สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง อาจจะทำให้กลไกการจัดสรรทุนแย่งลงกว่าเดิม

ผู้เขียนกล่าวว่าไม่ค่อยมีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทำให้ไม่มีการคิดค้นอาจเป็นจริงในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่กับประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างไทยอาจยังไม่พร้อมเนื่องจากคนในประเทศไม่สามารถคิดค้นได้มากเท่าต่างชาติ ควรปล่อยให้มีการลอกเลียนความรู้จากต่างชาติก่อน

ส่วนที่ผู้เขียนกล่าวถึงวิธีการค้นหากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของภาคนอกกฎหมาย ยกตัวอย่างว่าให้ไปฟังเสียงสุนัขเห่าในอินโดนีเซียเพราะ ผู้เขียนไม่สามารถรู้ได้ว่านาไหนเป็นของใคร ไม่สามารถหาหลักฐานได้แต่สุนัขเห่า เป็นตัวอย่างที่ทำให้สับสน ตอนหลังมาบอกว่าประชาชนมีหลักฐานที่ไม่ใช่บันทึกของทางการอยู่แล้ว ให้นำหลักฐานไปสร้างกฎหมายใหม่ ถ้าคนหนึ่งมีหลักฐานของรัฐแต่อีกคนมีหลักฐานที่เก็บรู้กันเองในชุมชน ผลประโยชน์ก็ต้องขัดกันเองอยู่แล้วจะไปปรับปรุงสร้างใหม่ได้ยังไง

บทวิจารณ์หนังสือ
โดย พัทธ์ธีดา คำทอง*
GUNS, GERMS, AND STEEL

พัทธ์ธีดา คำทอง

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐาน ที่ทำให้อารยธรรมของมนุษย์พัฒนาด้วยความเร็วที่แตกต่างกันมากระหว่างทวีปต่างๆ ในช่วง 13,000 ปีที่ไม่เกี่ยวกับยีนของแต่ละเชื้อชาติ แต่เป็นปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิประเทศ สภาพอากาศ ของแต่ละพื้นที่บนโลก โดยผู้เขียนตอบคำถามที่ว่านี้ด้วยการใช้ความก้าวหน้าในวิชาการแขนงต่างๆ ที่ดูเผินๆ เหมือนจะห่างไกลจากประวัติศาสตร์มาก เช่น ชีวโมเลกุล (molecular biology), ชีวภูมิศาสตร์ (biogeography) และพันธุศาสตร์ของพืชและสัตว์, โบราณคดี, และภาษาศาสตร์ ขอกล่าวถึงเนื้อหาโดยสรุป คือ หนังสือเริ่มจากสงครามอาณานิคมที่ชาวยุโรปทำกับชาวพื้นเมืองคือพวกอินเดียแดงโดยที่ ทำไมกองกำลังยุโรปเพียงไม่กี่คนสามารถชนะกองกำลังอินเดียแดงหลายพันคน ก่อนอื่นต้องกล่าวก่อนว่าทำไมชาวยุโรปจึงเดินทางไปโลกใหม่(ทวีปอเมริกาที่ชาวอินเดียแดงอาศัยอยู่)ได้ แทนที่ชาวอินเดียแดงจะเป็นคนบุกยุโรปก่อน ซึ่งก็เป็นเพราะ

1. เรือเดินทะเลซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ชาวยุโรปคิดค้นได้
2. โครงสร้างการเมืองซึ่งเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจ ที่ทำให้มีเงินทุนและกำลังคน
3. ตัวหนังสือ ที่ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและละเอียดไปยังนักสำรวจ เช่น แผนที่

คู่มือการเดินทางเรือ และประสบการณ์การเดินทางของนักสำรวจรุ่นก่อนๆ ช่วยทำให้ชาวยุโรปเดินทางไปยังโลกใหม่ได้สำเร็จ หลังจากนั้นเชื้อโรคจากยุโรปโรคระบาดที่ชาวยุโรปเป็นพาหะ เช่น โรคฝีดาษ หัด นำชาวอินเดียนแดงส่วนใหญ่ให้ตาย เชื้อโรคเหล่านี้คร่าชีวิตชาวอินเดียนแดงกว่า 95%

---

* นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ของประชากรทั้งหมด เนื่องจากโรคเหล่านี้เป็นโรคที่เกิดเฉพาะถิ่นในยุโรปมาช้านาน มีเวลาเพียงพอให้ยีนและระบบภูมิคุ้มกันของชาวยุโรปวิวัฒนาการขึ้นมาสร้างภูมิคุ้มกันต้านทาน ซึ่งชาวอินเดียแดงไม่มีบทบาทของเชื้อโรคในการพิชิตชนชาติดั้งเดิม มีให้เห็นในส่วนอื่นๆ ของโลกหลายทวีป เช่น ออสเตรเลีย แอฟริกาใต้ และเกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกได้หลายเกาะ และท้ายที่สุดเป็น, คาบเหล็ก, และมาช่วยให้ทหารยุโรปได้เปรียบบนสมรภูมิ ในขณะที่พวกอินเดียแดงมีแค่นินและไม้ที่เป็นอาวุธ และปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่อยู่เบื้องหลังการยึดโลกใหม่ของชาวยุโรป

จากปัจจัยข้างบนก็มีข้อสงสัยอีกว่าทำไมยุโรปจึงมีเชื้อโรคที่ร้ายแรง ขณะที่โลกใหม่ไม่มีการศึกษา โรคระบาดส่วนมากมักเกิดในที่ที่มีคนอาศัยอยู่มาก เป็นชุมชนใหญ่ๆ ซึ่งในยุโรปนั้นมีการอยู่เป็นชุมชนแบบนี้มานาน แต่ในพวกอินเดียแดงจะไม่ค่อยมีการอยู่เป็นชุมชนแบบนี้ และเหตุผลอีกอย่างก็คือ โรคระบาดในมนุษย์ส่วนใหญ่ วิวัฒนาการมาจากโรคระบาดที่คล้ายคลึงกันในสัตว์เลี้ยงของ ชาวยุโรปที่มนุษย์คลุกคลีในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น โรคหัดและวัณโรค วิวัฒนาการมาจากโรคในวัวควาย, ไข้หวัดใหญ่มาจากโรคในหมู, และฝีดาษน่าจะมาจากโรคในอูฐ. ในทางกลับกัน ทวีปอเมริกาหรือโลกใหม่มีสัตว์เลี้ยงน้อยชนิดมาก เป็นการลดช่องทางการเกิดของโรคระบาดในมนุษย์ ส่วนด้านการเกษตร ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเป็นอย่างมากเนื่องจากสังคมยุโรปที่มีการเลี้ยงสัตว์ช่วยให้ทุนแรงในการทำการเกษตรได้ด้วย เมื่อเกษตรมีการพัฒนาผลผลิตเยอะสามารถแปรรูปผลผลิตได้ ทำให้ชาวยุโรปสามารถใช้เวลาในการคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น ตัวหนังสือ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นก็น่าจะสรุปว่า ความแตกต่างของสังคมมนุษย์ในระดับทวีปเป็นผลจากความแตกต่างของปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ไม่ใช่ความแตกต่างทางชีววิทยา หรือ สรีรวิทยาของคนเชื้อชาติต่างๆ (เช่น ด้าน IQ) แต่เกิดจากด้านอื่นนั่นคือ จำนวนพันธุ์พืชและสัตว์ป่าที่คนนำมาเลี้ยงได้ และความง่ายของการแพร่พันธุ์พืชและสัตว์ดังกล่าว โดยไม่ต้องเจอกับภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ไม่คุ้นเคย เป็นสาเหตุแน่นอนของอัตราการเติบโตของการประกอบเกษตรกรรม และปศุสัตว์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้จำนวนประชากรเติบโตได้มาก และสามารถผลิตอาหารส่วนเกินได้ ซึ่งเอื้อต่อวิวัฒนาการของเชื้อโรค และการพัฒนาตัวหนังสือ เทคโนโลยี และโครงสร้างทางการเมือง

หนังสือเล่มนี้ก็เป็นหนังสือที่ดีเล่มหนึ่ง เนื่องจากได้ชี้ให้เห็นถึงการวิเคราะห์โดยใช้องค์ความรู้หลายๆ ด้าน มารวมกัน ช่วยทำให้มีความรู้ทางประวัติศาสตร์ได้กว้างขึ้น และมีหลักฐานประกอบที่น่าเชื่อถือในทางประวัติศาสตร์และตามทฤษฎี เช่น เรื่องโครงสร้างทางการเมืองที่

CENTRALIZED POLITICAL ORGANIZATION ที่เป็นสาเหตุของการพัฒนาที่แตกต่างกัน เพราะโครงสร้างทางการเมืองแบบนี้ยุโรปมีแนวคิดการค้าอาณานิคมไปเมืองต่างๆ หากไม่มีแนวคิดนี้ก็อาจทำให้ไม่มีการสนใจคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆก็ได้ กษัตริย์ ประเทศต่างๆ เช่น สเปน โปรตุเกส มีเรือเดินทะเลเป็นของตนเอง การปกครองแบบนี้ทำให้มีอำนาจสั่งให้ มีการสนับสนุนทางด้านเงินทุน และกำลังคนได้ เมื่อมีเรือทำให้ยุโรปล่าอาณานิคมใหม่ๆได้ แต่ถ้ามองอีกด้านแล้ว การที่ทำไมชาวโลกใหม่ เช่น อินเดียแดง ไม่ไปบุกยุโรปก่อนก็อาจเป็นเพราะว่า พื้นฐาน ความเชื่อของชนเผ่าต่างๆ ที่ไม่ได้ต้องการล่าอาณานิคม แสวงหาทรัพยากรใหม่ๆ เหมือนชาวยุโรป เขาอาจจะเชื่อว่าเทพเจ้าให้เขาอยู่ในดินแดนศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ หรืออาจจะเหมือนจีนที่คิดว่าตนเองเป็นเจริญที่สุดแล้ว จึงไม่คิดจะส่งกำลังไปล่าอาณานิคมประเทศอื่นๆ การที่ยุโรปบุกชนเผ่าเหล่านี้ก่อน อาจไม่ใช่แค่เฉพาะเหตุผลที่หนังสือได้กล่าวไว้ เรื่องเรือเดินทะเล ระบบการปกครอง หรือตัวหนังสือ แต่อาจเป็นแรงจูงใจของพวกชาวอินเดียแดงด้วยก็ได้

อีกอย่างด้านโครงสร้างการปกครองนี้ผู้เขียนได้มองโลกในแง่ดีเกินไป ที่ว่าด้านโครงสร้างการปกครองแบบรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางนี้เป็นตัวเร่งให้มีการพัฒนาเทคโนโลยี แต่ไม่ได้กล่าวถึงโครงสร้างอำนาจแบบนี้ว่าอาจเป็นตัวทำลายก็ได้ เพราะทำให้เกิดการทุจริตแรงงาน สังคมที่มีลักษณะแบ่งชนชั้น มีความซับซ้อน มีการกดขี่แรงงานทาสในอดีต เพื่อให้ตนมีแรงงานไว้ขยายอาณานิคม สังคมเช่นนี้คนที่ชนชั้นสูงก็สบาย ได้ใช้แต่ของดีๆ ขณะที่คนชนชั้นต่ำก็ต้องอยู่อย่างลำบาก ออดอยาก เป็นวัฒนธรรมทางชนชั้นที่คิดมาจนถึงปัจจุบัน และได้แพร่ขยายไปสู่ประเทศอื่นๆ ด้วย ซึ่งทำให้มีผลต่อการพัฒนาโลกในตอนนี้ ที่คนในสังคมเองหรือต่างสังคมกันบนโลกมีความเหลื่อมล้ำทางความเป็นอยู่ มีการกระจายรายได้ที่แตกต่างกันมาก เป็นปัญหาที่เราต้องมาแก้ไขกันอยู่ในตอนนี้ สาเหตุหนึ่งก็น่าจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบโครงสร้างทางสังคมแบบนี้

และสาเหตุหนึ่งที่ชาวอินเดียแดง หรือพวกโลกใหม่ไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้ อาจเกิดต่อเนื่องจากการที่ยุโรป หรือพวกโลกเก่าไปรุกรานเขาเหล่านั้น ทำให้พวกเขาเหล่านั้นต้องตกเป็นเมืองขึ้นก่อน ชาวยุโรปก็ทุจริตทรัพยากรที่ดี ที่มีค่าออกไป หรือที่เรียกว่า Colonial drain แทนที่พวกอินเดียแดงจะได้ใช้ทรัพยากรของตน เพื่อพัฒนาตัวเองซึ่งต่อมาเขาอาจจะทำได้ก็ได้ กลับไม่มีทรัพยากรเหลือให้ใช้พัฒนาตนเองเลย และเมื่อตกเป็นเมืองขึ้นแล้วก็ยอมถูกประเทศแม่วางระบบต่างๆ ไว้ ซึ่งก็มีผลต่อมาสู่ปัจจุบัน เพราะประวัติศาสตร์ตอนตกเป็นเมืองขึ้นก็จะมากำหนดการปรับตัว หรือพัฒนาตนเองหลังจากได้อาณานิคมแล้ว โครงสร้างที่ประเทศแม่วางรากฐานไว้จะท่า

ให้เมืองขึ้นติดกับระบบเดิมเปลี่ยนแปลงได้ยาก หรือที่เรียกว่า path dependency สรุปลก็คือชาวโลกใหม่อาจคิดค้น พัฒนาตนเองได้เช่นกันในเวลาต่อมา ถ้าหากไม่ถูกพวกยุโรปรุกรานก่อน ถ้าเช่นนี้ก็เป็นไปได้ไหมว่าการที่โลกเรามีความเหลื่อมล้ำอยู่เช่นนี้ มาจากพวกยุโรปเป็นผู้เริ่มต้น ทำให้การพัฒนาต่างๆ เป็นไปอย่างไม่ทัดเทียม ตนเองพัฒนาโดยชุดทรัพยากรของประเทศอื่น ประเทศอื่นๆ ที่เป็นเมืองขึ้นไม่ได้พัฒนาตามแนวทางของตนเอง ซึ่งอาจเป็นแนวทางที่ดีกว่า การที่ต้องติดอยู่กับการพัฒนาแบบที่เป็น path dependency ก็ได้